Міністерство освіти і науки України
Український державний університет залізничного транспорту
Факультет управління процесами перевезень
Кафедра: Охорони праці та навколишнього середовища

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Код та назва спеціальності: D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Назва освітньої програми: Фінанси, банківська справа та страхування

Рівень освіти: перший (бакалаврський)

Форма здобуття освіти: ☑ денна ☑ заочна
Семестр: 2
Кількість кредитів ЄКТС: 3
Форма підсумкового контролю: : □ екзамен ☑ залік

Розробник програми: Буц Ю.В., д.т.н., професор,
завідувач кафедри охорони праці та навколишнього середовища

Харків, 2025 рік

ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Галузь знань: D Бізнес, адміністрування та право
Обов'язкова / Вибіркова
Курс: 1 / Семестр: 2

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

ПІБ викладача: Буц Юрій Васильович
Контактна інформація: 050-683-08-99 email: buc@kart.edu.ua;
Час консультацій: вівторок 15.00-16.30
Форми зв'язку: Zoom:
https://us05web.zoom.us/j/88198533743?pwd=tMvt1KD0MHbEXms1XlYp72XfSd2cCb.1
Идентификатор конференции: 881 9853 3743
Код доступа: cu6qjN
Moodle: https://do.kart.edu.ua/user/profile.php

МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Мета освітньої компоненти: формування у майбутніх фахівців в галузі економічних наук знань щодо сучасного розуміння системних уявлень про охорону праці як необхідний механізм гармонізації відносин у системі «людина - безпека - виробниче середовище», практичних засобів та механізмів цього процесу для досягнення збалансованого розвитку Україні.

Завдання освітньої компоненти: в результаті вивчення ОК здобувач вищої освіти повинен:

- опанувати знаннями, вміннями та навичками застосовувати на практиці ризики небезпеки людини;

- вивчити небезпечні та шкідливі фактори виробничого середовища;
- оволодіти здатністю до пошуку шляхів вирішення складних практичних проблем у професійній сфері, які стосуються певних проблем у виробничій діяльності.
- сформувати компетентності у сфері охорони праці та сталого управління виробництвом;
- навчитись оцінювати вплив виробничих рішень на соціальне та виробниче середовище.

КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність: здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в економічні сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

***Загальні компетентності*:**

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, у тому числі в умовах надзвичайних ситуацій та воєнного стану.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

***Фахові компетентності*:**

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

***Програмні результати навчання (ПРН)*:**

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації, особливо в кризових умовах воєнного стану.

ПЕРЕДУМОВИ (ПРЕРЕКВІЗИТИ)

Перелік освітніх компонент чи курсів, необхідних для засвоєння:

ПІСЛЯУМОВИ (ПОСТРЕКВІЗИТИ)

Освітні компоненти, для яких знання з цієї освітньої компоненти є базовими:

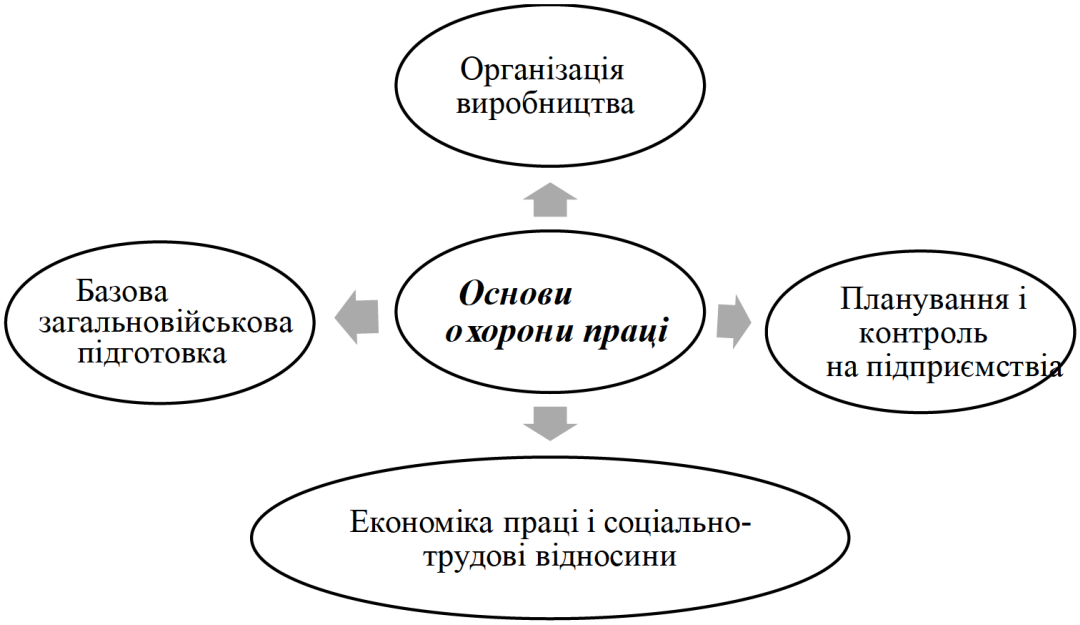

ВІДПОВІДНІСТЬ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ ГЛОБАЛЬНИМ ЦІЛЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДО 2030 РОКУ

Освітня компонента сприяє досягненню таких Цілей сталого розвитку, визначених резолюцією ООН №70/1 та Указом Президента України №722/2019, як:

3) забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці;

4) забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх;

11) забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст, інших населених пунктів.

Опис реалізації:

Освітня компонента «Основи охорони праці» сприяє реалізації Цілей сталого розвитку (ЦСР), формуючи у здобувачів системне мислення, екологічну відповідальність, інноваційні підходи до управління ресурсами та соціально орієнтоване лідерство. Ключові елементи цієї компоненти інтегруються з ЦСР:

1) зміст освітньої компоненти включає теми з забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці; забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст, інших населених пунктів;

2) цілі сталого розвитку корелюють з методами навчання:

- проєктне навчання: здобувачі розробляють моделі безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст, інших населених пунктів;

- кейси: аналізують приклади з безпечної життєдіяльності, захисту та охорони праці людини;

- міждисциплінарний підхід: поєднання гармонізації відносин у системі «суспільство - довкілля - техносфера»;

3) завданнями освітньої компоненти передбачено:

- опанувати знаннями, вміннями та навичками застосовувати на практиці ризики небезпеки людини;

- вивчити небезпечні та шкідливі фактори виробничого середовища;

- оволодіти здатністю до пошуку шляхів вирішення складних практичних проблем у професійній сфері, які стосуються певних проблем у виробничій діяльності.

- сформувати компетентності у сфері безпеки та сталого управління виробництвом;

- навчитись оцінювати вплив виробничих рішень на соціальне та виробниче середовище.

4) очікувані результати навчання узгоджуються з цілями сталого розвитку, зокрема, вміти враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, вимоги охорони праці, виробничої санітарії і пожежної безпеки під час формування технічних рішень. Вміти використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Основи охорони праці

Тема 1. Поняття «Охорона праці»

Вступ. Структура курсу. Законодавчі і нормативні акти з охорони праці. Фінансування охорони праці. Основні принципи і джерела. Заходи і засоби з охорони праці, витрати на здійснення і придбання яких включаються до валових витрат. Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці.

Тема 2. Навчання з питань охорони праці

Інструктажі. Основні завдання, функції служби охорони праці. Структура і чисельність служб охорони праці. Права і обов’язки працівників служби охорони праці. Громадський контроль за станом охорони праці в організації.

Тема 3. Основи виробничої санітарії та гігієни праці

Загальні вимоги безпеки. Дослідження штучного освітлення виробничих приміщень і робочих місць. Дослідження природного освітлення виробничих приміщень і робочих місць. Дослідження виробничого шуму. Шкідливі

речовини у повітрі робочої зони. Вентиляція виробничих приміщень. розрахунок повітрообміну.

Тема 4. Методи аналізу виробничого травматизму

Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. Інтегральна оцінки важкості праці на робочому місці.

Модуль 2
Змістовий модуль 2. Організація охорони праці на підприємстві

Тема 5. Державне управління охороною праці

Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці. Система державного управління охороною праці в Україні. Компетенція та повноваження органів державного управління охороною праці. Національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення. Страхування від нещасних випадків на виробництві.

Тема 6. Електробезпека

Поняття «Електричний струм». Чинники ураження електричним струмом. Забезпечення електробезпеки на виробництві. Безпечне виконання основних робіт. Правила улаштування електроустановок (ПУЕ). Загальні вимоги правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів.

Тема 7. Основи пожежної безпеки

Процеси горіння. Горючість матеріалів. Класи пожеж. Небезпечні фактори пожежі. Категорії приміщень за вибухопожежною і пожежною небезпеко. Евакуація під час пожеж. Первинні засоби пожежогасіння.

Тема 8. Охорона праці на залізничному транспорті

Система управління охороною праці на залізничному транспорті. Правила охорони праці під час виконання навантажувально-розвантажувальних робіт на залізничному транспорті. СТП 015-005:2020 Система управління охороною праці АТ "Укрзалізниця".

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Не передбачені навчальним планом.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ /ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Перелік тем:

№ з/п	Назва теми
1	Дослідження мікрокліматичних умов виробничого середовища
2	Дослідження запиленості і загазованості виробничих приміщень.
3	Вентиляція виробничих приміщень. Розрахунок повітрообміну

4	Дослідження виробничого шуму.
5	Дослідження природного освітлення.
6	Дослідження штучного освітлення.
7	Дослідження захисного заземлення.
8	Розрахунок первинних засобів пожежогасіння.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Види завдань:

Опрацювання теоретичного матеріалу.

Підготовка до практичних і лабораторних занять.

Підготовка до підсумкового контролю.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН (ДЕННА / ЗАОЧНА ФОРМА)

№	Тема	Лекції, год	Практичні, год	Лабораторні, год	Самостійна робота, год	Всього, год
1	Тема 1. Поняття «Охорона праці». Вступ. Структура курсу. Законодавчі і нормативні акти з охорони праці. Фінансування охорони праці. Основні принципи і джерела. Заходи і засоби з охорони праці, витрати на здійснення і придбання яких включаються до валових витрат. Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці.	2/2	-	2/-	8/10	12/12
2	Тема 2. Навчання з питань охорони праці. Інструктажі. Основні завдання, функції служби охорони праці. Структура і чисельність служб охорони праці. Права і обов’язки працівників служби охорони праці. Громадський контроль за станом охорони праці в організації.	2/-	-	2/-	7/10	11/10

3	Тема 3. Основи виробничої санітарії та гігієни праці. Загальні вимоги безпеки. Дослідження штучного освітлення виробничих приміщень і робочих місць. Дослідження природного освітлення виробничих приміщень і робочих місць. Дослідження виробничого шуму. Шкідливі речовини у повітрі робочої зони. Вентиляція виробничих приміщень. розрахунок повітрообміну.	2/2	-	2/2	8/10	12/10
4	Тема 4. Методи аналізу виробничого травматизму. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. Інтегральна оцінки важкості праці на робочому місці.	2/-	-	2/-	7/10	11/10
5	Тема 5. Державне управління охороною праці. Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці. Система державного управління охороною праці в Україні. Компетенція та повноваження органів державного управління охороною праці. Національна	2/2	-	2/-	8/10	12/12
6	Тема 6. Електробезпека Поняття «Електричний струм». Чинники ураження електричним струмом. Забезпечення електробезпеки на виробництві. Безпечне виконання основних робіт. Правила улаштування електроустановок (ПУЕ). Загальні вимоги правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів.	2/-	-	2/-	7/10	11/10

7	Тема 7. Основи пожежної безпеки Процеси горіння. Горючість матеріалів. Класи пожеж. Небезпечні фактори пожежі. Категорії приміщень за вибухопожежною і пожежною небезпеко. Евакуація під час пожеж. Первинні засоби пожежогасіння.	2/-	-	2/2	8/10	12/12
8	Тема 8. Охорона праці на залізничному транспорті Система управління охороною праці на залізничному транспорті. Правила охорони праці під час виконання навантажувально-розвантажувальних робіт на залізничному транспорті. СТП 015-005:2020 Система управління охороною праці АТ "Укрзалізниця".	1/-	-	1/-	7/12	9/12
	Всього	15/4	-	15/4	60/82	90/90

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Не передбачено навчальним планом.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Словесні: лекції, пояснення, бесіди, дискусії.

Наочні: ілюстрація (слайди, малюнки), демонстрація (фільми, пізнавальні відео).

Практичні: практичні роботи.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль: до 60 балів

Модульний контроль: до 40 балів

Підсумковий контроль (залік/іспит): до 100 балів

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль на практичних заняттях (максимум 40 балів):

- якщо здобувач відвідує заняття, бере активну участь у дискусіях, самостійно розв’язує завдання - отримує 36-40 балів;
- при частковій участі, відповіді не завжди аргументовані - 21-34 бали;
- якщо присутній на обмеженій кількості занять, відповідає рідко - 5-20 балів;
- за відсутність активності та пропуски - 0-5 балів.

Виконання розрахункових завдань (максимум 20 балів)

- ідеальне виконання (повністю оформлено, всі обґрунтування та розрахунки, власний аналіз): 18-20 балів;
- виконано майже повністю (окремі незначні недоліки у оформленні чи обґрунтуваннях): 13-17 балів;
- виконано частково (відсутні частини роботи, допущено суттєві помилки у розрахунках): 7-12 балів;
- фрагментарне чи несвоєчасне виконання, значні помилки: 0-6 балів.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач вищої освіти за модуль, становить **100** (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів модульний контроль). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає оцінку за семестр.

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки і індивідуального навчального плану (при успішній здачі іспиту/заліку) здобувача вищої освіти, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (відмінно, добре, задовільно (незадовільно) для іспитів, курсових робіт/проєктів або зараховано/незараховано для заліків) та шкали ECTS (A, B, C, D, E, F).

Визначення назви за національною шкалою(оцінка)	**Визначення назви за шкалою ECTS**	**За 100 бальною шкалою**	**ECTS Оцінка**
ВІДМІННО - 5	**Відмінно** - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ - 4	**Дуже добре** - вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	**Задовільно** - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо - виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	**Незадовільно** - потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ПОЛІТИКА КУРСУ

Визначення плагіату та його наслідків:

Академічний плагіат» - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Види академічного плагіату:

- дослівне запозичення текстових фрагментів без оформлення їх як цитат з посиланням на джерело (в окремих випадках некоректним вважають навіть використання одного слова без посилання на джерело, якщо це слово використовують в унікальному значенні, наданому цим джерелом);
- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;
- перефразування тексту джерела у формі, що є близькою до оригінального тексту, або наведення узагальнення ідей, інтерпретацій чи висновків з певного джерела без посилання на це джерело;
- подання як власних робіт (дисертацій, монографій, навчальних посібників, статей, тез, звітів, контрольних, розрахункових, курсових, дипломних та магістерських робіт, есе, рефератів тощо), виконаних на замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання

Правила цитування: «Цитата» - порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого (оприлюдненого на офіційному веб-сайті) твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні. Щоби правильно оформити цитату, необхідно дотримуватися таких правил:

- вказувати перевірене джерело. Цитати мають містити відомості про автора та назву його роботи, звідки взята цитата;
- не порушувати зміст цитати;
- відокремлювати цитату від основного тексту;
- використовувати скорочені цитати;
- вказувати сторінки.

Етика використання AI-інструментів: здобувачі можуть використовувати інструменти AI — для пояснення складних тем простими словами, перевірки граматики та стилю, самоперевірка знань (тести, запитання); недопустиме використання AI для списування.

Процедура оскарження оцінок: в Українському державному університеті залізничного транспорту діє Положення про організацію освітнього процесу, яким закріплено право здобувачів на оскарження результатів контрольних заходів. Тому якщо здобувачі незадоволені оцінкою, або є сумніви щодо об'єктивності викладачів вони можуть звернутися до завідувача кафедри із заявою-апеляцією. Створена апеляційна комісія перевіряє результати підсумкового контролю знань.

Правила поведінки на заняттях: заходить на онлайн-заняття вчасно, бажано за кілька хвилин до початку; використовуй своє справжнє ім'я та прізвище, вказувати номер групи; дотримуватися ввічливого та поважного спілкування; під час пар; вимикати мікрофон та вмикати його лише під час діалогу з викладачем; камеру, за можливості, тримати увімкненою; не перебивати інших учасників, користуватися за потреби функцією «піднятої

руку»; використовувати чат лише для навчальних повідомлень; не поширювати сторонні посилання, зображення чи повідомлення; не ображати, не принижувати та не ігнорувати інших учасників.

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Перелік питань підготовки для заліку / іспиту:

1. Що таке охорона праці та яке її основне призначення?
2. Мета і завдання охорони праці в Україні.
3. Основні принципи державної політики в галузі охорони праці.
4. Законодавча база України з охорони праці.
5. Сфера дії Закону України «Про охорону праці».
6. Основні терміни та визначення в охороні праці.
7. Права працівників у галузі охорони праці.
8. Обов’язки працівників щодо охорони праці.
9. Обов’язки роботодавця у сфері охорони праці.
10. Види відповідальності за порушення вимог охорони праці.
11. Система управління охороною праці
12. Поняття системи управління охороною праці (СУОП).
13. Мета впровадження СУОП на підприємстві.
14. Основні елементи СУОП.
15. Функції управління охороною праці.
16. Планування робіт з охорони праці.
17. Фінансування заходів з охорони праці.
18. Служба охорони праці на підприємстві.
19. Комісія з питань охорони праці.
20. Громадський контроль у сфері охорони праці.
21. Внутрішній аудит та аналіз стану охорони праці.
22. Навчання, інструктажі та допуск до роботи
23. Навіщо проводиться навчання з охорони праці?
24. Види навчання з охорони праці.
25. Види інструктажів з охорони праці.
26. Вступний інструктаж: мета і порядок проведення.
27. Первинний інструктаж на робочому місці.
28. Повторний інструктаж: періодичність і зміст.
29. Позаплановий інструктаж: підстави проведення.
30. Цільовий інструктаж та випадки його проведення.
31. Стажування та допуск до самостійної роботи.
32. Перевірка знань з охорони праці.
33. Небезпечні та шкідливі виробничі фактори
34. Поняття небезпечних і шкідливих виробничих факторів.
35. Класифікація виробничих факторів.
36. Фізичні небезпечні виробничі фактори.
37. Хімічні виробничі фактори.
38. Біологічні виробничі фактори.

39. Психофізіологічні фактори виробничого середовища.
40. Вплив мікроклімату на умови праці.
41. Шум, вібрація та ультразвук на виробництві.
42. Освітлення робочих місць і вимоги до нього.
43. Іонізуюче та неіонізуюче випромінювання.
44. Безпека технологічних процесів і обладнання
45. Загальні вимоги безпеки до технологічних процесів.
46. Вимоги безпеки до виробничого обладнання.
47. Захисні огородження та блокувальні пристрої.
48. Сигналізація та знаки безпеки.
49. Безпечна експлуатація машин і механізмів.
50. Безпека під час вантажно-розвантажувальних робіт.
51. Роботи з підвищеною небезпекою.
52. Наряд-допуск: призначення і порядок оформлення.
53. Безпека робіт на висоті.
54. Безпека робіт у замкнених просторах.
55. Електробезпека
56. Поняття електробезпеки.
57. Небезпека дії електричного струму на людину.
58. Види ураження електричним струмом.
59. Фактори, що впливають на тяжкість електротравм.
60. Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження струмом.
61. Основні заходи захисту від ураження електричним струмом.
62. Захисне заземлення та занулення.
63. Захисне вимкнення та пристрої УЗО.
64. Безпечна експлуатація електроустановок.
65. Перша допомога при ураженні електричним струмом.
66. Пожежна та вибухова безпека
67. Поняття пожежної безпеки.
68. Основні причини пожеж на виробництві.
69. Класифікація пожеж.
70. Пожежонебезпечні та вибухонебезпечні зони.
71. Система запобігання пожежам.
72. Первинні засоби пожежогасіння.
73. Дії працівників у разі виникнення пожежі.
74. Вибухи: причини та уражальні фактори.
75. Заходи вибухозахисту.
76. Евакуація людей у разі пожежі.
77. Виробничий травматизм і професійні захворювання
78. Поняття виробничого травматизму.
79. Основні причини нещасних випадків.
80. Професійні захворювання: поняття та класифікація.
81. Порядок розслідування нещасних випадків.
82. Документальне оформлення нещасних випадків.
83. Аналіз і облік виробничого травматизму.

84. Заходи профілактики нещасних випадків.
85. Медичні огляди працівників.
86. Атестація робочих місць за умовами праці.
87. Соціальне страхування від нещасних випадків.
88. Засоби захисту та організація праці
89. Колективні засоби захисту.
90. Індивідуальні засоби захисту (ЗІЗ).
91. Порядок забезпечення працівників ЗІЗ.
92. Вимоги до використання та зберігання ЗІЗ.
93. Санітарно-гігієнічні вимоги до умов праці.
94. Ергономіка робочого місця.
95. Режими праці та відпочинку.
96. Охорона праці жінок.
97. Охорона праці неповнолітніх.
98. Охорона праці осіб з інвалідністю.
99. Домедична допомога та сучасні аспекти
100. Основи надання домедичної допомоги на виробництві.
101. Алгоритм дій при нещасному випадку.
102. Надання допомоги при кровотечах.
103. Домедична допомога при переломах.
104. Перша допомога при опіках.
105. Перша допомога при отруєннях.
106. Психофізіологічні ризики та стрес на роботі.
107. Управління професійними ризиками.
108. Охорона праці та сталий розвиток.
109. Формування культури безпеки праці на підприємстві.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література:

1. *Основи охорони праці* [Електронний ресурс] : практикум для студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня / уклад. Ю. В. Буц, О. Ф. Протасенко, О. М. Борисенко, В. Л. Безсонний. – Самостійне електрон. текстове мережеве вид. (112 с. / 211 Мб). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. - 112 с. Режим доступу: http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23329

2. *Безпека життєдіяльності та охорона праці* [Електронний ресурс] : довід. у 2-х ч. Ч. 2 : (О - Я) / Ю. В. Буц, О. І. Богатов, О. Г. Зима [та ін.] ; за заг. ред. Ю. В. Буца. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 179 с. Режим доступу: http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23385

3. *Безпека життєдіяльності та охорона праці* [Електронний ресурс] : довід. у 2-х ч. Ч. 1 : (А - Н) / Ю. В. Буц, О. І. Богатов, О. Г. Зима [та ін.] ; за заг. ред. Ю. В. Буца. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 182 с. Режим доступу: http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23340

4. *Основи охорони праці : навчальний посібник* / Є. Я. Агєєв. – 2-ге видання, стереотипне. – Львів : «Новий Світ-2000», 2025. – 270 с.

https://ns2000.com.ua/osnovy-okhorony-pratsi-navchalnyy-posibnyk/?utm_source

5. *Основи охорони праці: навчальний посібник* / Івах Р.М., Бедрій Я.І., Білінський Б.О., Козяр М.М. - 4-те видання, Вид-во «Кондор», 2025. – 464с. https://condor-books.com.ua/pravo/osnovi-ohoroni-praci?utm_source

6. *Безпека життєдіяльності та охорона праці*: метод. вказівки до виконання практ. і самост. робіт для підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра на факультеті прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) у Національному університеті «Одеська юридична академія» в галузі знань К «Безпека та оборона» за спеціальністю К9 «Правоохоронна діяльність» [Електронне видання] / укладачі: О.В. Чернов, Л.І. Аркуша, Н.В. Басалюк, О.М. Стаурська, Н.В. Чіпко, С.П. Чумак; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса, 2025. - 45с. Режим доступу: https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/35b1362d-d933-45f3-85be-236bc441b9dd/content

7. *Охорона праці на залізничному транспорті*: Навч. посібник / Д. С. Козодой, О. В. Костиркін, С. О. Кисельова та ін. − Харків: УкрДУЗТ, 2020. – 124 с. Режим доступу: http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/3779/1/Навчальний%20посібник.pdf

Додаткова література:

1. Панченко С. В., Козодой Д. С., Буц Ю. В., Каграманян А.О. *Індивідуальна та колективна безпека працівників залізничного транспорту: Підручник* / С. В. Панченко, Д. С. Козодой, Ю. В. Буц та ін. − Харків: УкрДУЗТ, 2025. – 200 с., рис. 24, табл. 2. http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/29280/1/%d0%9f%d1%96%d0%b4%d1%80%d1%83%d1%87%d0%bd%d0%b8%d0%ba.pdf

2. Глуханюк В. М. *Курс лекцій з безпеки життєдіяльності та основ охорони праці: навчальний посібник*. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2023. – 3 МБ (електронний посібник). https://dspace.vspu.edu.ua/items/8fd51c85-991a-4bd0-bcbe-a5b6ab237386?utm

3. Мелех Л. В. *Безпека життєдіяльності та охорона праці: навчальний посібник*. Львів: ЛьвДУВС, 2022. (Електронний посібник) – Режим доступу:. https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/4863?

4. Крайнюк О.В., Буц Ю.В., Барбашин В.В., Яцюк М.В. Використання штучного інтелекту для управління безпекою праці. (2023). *Комунальне господарство міст.* Т 6 (180). С. 207-214 https://khg.kname.edu.ua/index.php/khg/article/view/6224/6143

5. Крайнюк, О., Буц, Ю., Барбашин, В., Діденко, Н. Аналіз сфер застосування безпілотних літальних апаратів для вирішення питань безпеки праці. (2023). *Комунальне господарство міст*, 1(175), 182–188. https://doi.org/10.33042/2522-1809-2023-1-175-182-188

6. Крайнюк О. В., Буц Ю. В., Богатов О. І., Барбашин В. В. Сучасні засоби індивідуального захисту працівників із використанням штучного інтелекту. *European scientific congress. Proceedings of the 11th International scientific and*

practical conference. Barca Academy Publishing. Madrid, Spain. 2023. Pp. 186-193 URL: https://sci-conf.com.ua/xi-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-european-scientific-congress-27-29-11-2023-madrid-ispaniya-arhiv/.

7. Крайнюк О.В., Буц Ю. В., Богатов О. І., Барбашин. В. В.Цифрова трансформація системи управління охороною праці: можливості та протиріччя. *Proceedings of the X International Scientific and Practical Conference. Lisbon,* Portugal. 2023. Pp. 470-474 URL: https://isg-konf.com/modern-methods-of-applying-scientific-theories/

8. Buts Yuriy, Kagramanian Artur Dangerous factors of the man-caused impact of fires on landscapes and life activities of the population in the conditions of military actions / *International security studios: managerial, technical, legal, environmental, informative economic and psychological aspects. International collective monograph.* Volume I. ISAP, Research and Education. Lublin, Polska 2025. P. 75-96 (390 p.) ISBN 978-83-8011-444-7 https://zenodo.org/records/15408858

Електронні ресурси:

1. https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=16980
2. https://dsp.gov.ua/
3. http://www.dsns.gov.ua/

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Перелік обладнання.

*Офлайн: м*ультимедійний проєктор на базі проєктора ACER PGD5112, комп'ютер IntelPentium II, монітор Samsung 550 B (клавіатура і миша), комутатори MikroTik DC10- 28-V, AC Line 100-240VAC.

Онлайн: ноутбук ASUS VivoBook з вмонтованою камерою та мікрофоном.

Посилання на онлайн-курс: https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=16980

ВІДОМОСТІ ПРО РОЗРОБНИКІВ

ПІБ розробника: Буц Юрій Васильович
Контактна інформація: +380506830899
e-mail: buc@kart.edu.ua;

ВНЕСЕННЯ ЗМІН (ДАТА, СУТЬ, ПІДПИС)

Протокол засідання кафедри охорони праці та навколишнього середовища № 1 від 15 вересня 2025 р.